

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1091/2025
18.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић, Јасмине Симовић, Весне Субић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Ђурђевић адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Зрењанину, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2840/24 од 17.10.2024. године, у седници одржаној дана 18.09.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2840/24 од 17.10.2024. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2840/24 од 17.10.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зрењанину П 45/24 од 14.05.2024. године, ставом првим изреке обавезана је тужена да на име накнаде штете исплати тужилји износ од 800.000,00 динара за претрпљене физичке болове, износ од 500.000,00 динара за претрпљени страх, износ од 300.000,00 динара за претрпљене душевне болове због умањења опште животне активности и износ од 200.000,00 динара за претрпљене душевне болове због наружености са законском затезном каматом на ове износе од 14.05.2024. године до исплате, као и да јој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 148.375,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2840/24 од 17.10.2024. године, ставом првим изреке, жалба тужене је делимично усвојена и делимично одбијена и пресуда Основног суда у Зрењанину П 45/24 од 14.05.2024. године преиначена тако што је одбијен тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете за претрпљене физичке болове преко износа од 550.000,00 динара (за износ од 250.000,00 динара), са законском затезном каматом од 14.05.2024. године до исплате, док је пресуда у преосталом побијаном, непреиначеном, усвајајућем делу одлуке о тужбеном захтеву и

у делу одлуке о трошковима поступка потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је, због погрешне примене материјалног права, благовремено изјавила ревизију предвиђену чланом 404. ЗПП (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, о посебној ревизија тужене у овом спору потребно је одлучивати ради уједначавања судске праксе и тумачења права у примени члана 180. Закона о облигационим односима, односно одговорности тужене за потраживану штету по неком другом основу, због чега је применом члана 404. ЗПП одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија тужене није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је повређена 02.07.2016. године, у штетном догађају који се десио током јавне манифестације „Пиле фест“ која се традиционално организује у месту Житиште. Тужили су телесне повреде нанете хицима испаљеним из аутоматске пушке. Означеног дана је ББ из ... ушао у летњу башту угоститељског објекта „Caffe Late Machiato“ у којој се налазио већи број лица, носећи аутоматску пушку у руци и са прстом на обарачу пришао шанку, а затим у правцу гостију рафалном паљбом испалио 26 хитаца којима је усмртио пет особа и ранио двадесет једну особу. Правноснажном пресудом Вишег суда у Зрењанину окривљени ББ оглашен је кривим за једно кривично дело тешког убиства и два кривична дела недозвољене производње, држања, ношења и промета оружја и експлозивних материја и осуђен на јединствену казну затвора у трајању од 40 година. Тужили су у штетном догађају нанете тешке телесне повреде опасне по живот. Нанете повреде проузроковале су физичке болове и наруженост средњег степена због јасно видљивог и уочљивог ожиљка дужине 30 цм на месту оперативног реза у доњем делу стомака. У штетном догађају и након тога, тужила је трпела примарни страх високог интензитета у трајању од неколико минута, а затим секундарни страх јаког (десетак дана након повређивања), средњег (шест недеља) и слабог интензитета (десет месеци). Тужилина општа животна активност је трајно умањена за 35% и манифестује се неспособношћу дужег стајања, хода, трчања и одређених спортских активности, услед сталне и континуиране слабости леве ноге због оштећења левог бутног живца који је повређен при изласку метка кроз леву препону, али и нарушеним психичким стањем.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да се основ одговорности тужене заснива на члану 180. Закона о облигационим односима. Тужила је повређена на јавној манифестацији, а сагласно члану 11. Закона о министарствима, у делокругу послова Министарства унутрашњих послова су заштита живота, личне и имовинске безбедности грађана, одржавање јавног реда и мира, односно обезбеђење зборова и других окупљања грађана, док је чланом 30. став 3. Закона о полицији прописано да се послови обезбеђења одређених јавних скупова, личности, објеката и простора сматрају полицијским послом. Истакнути приговор

застарелости тужиљиног потраживања тај суд је оценио као неоснован са позивом на одредбу члана 377. став 1. Закона о облигационим односима, јер је штета проузрокована кривичним делом за које је његов учинилац оглашен кривим у кривичном поступку, а за које је законом прописан дужи рок застарелости кривичног гоњења, док је о висини накнаде за сваки од тражених видова нематеријалне штете одлучено применом члана 200. истог Закона.

Другостепени суд је прихватио становиште нижестепеног суда о основу одговорности тужене и оцену истакнутог приговора застарелости потраживања. По схватању тог суда, иако је тачно да посебна одговорност државе по члану 180. став 1. Закона о облигационим односима постоји ако су акти насиља усмерени на подривање уставног уређења, штетни догађај којим је тужилји проузрокована нематеријална штета одиграо се на јавној манифестацији – на отвореном простору и у присуству већег броја људи на јавном месту, што води закључку о посебној одговорности тужене по основу наведене законске одредбе, јер су њени надлежни органи били дужни да обезбеде одређени степен безбедности учесника манифестације, сагласно члану 30. став 2. и 3. Закона о полицији. Другостепени суд је због погрешне примене члана 200. Закона о облигационим односима снизио досуђену накнаду штету за претрпљене физичке болове и у том делу преиначио првостепену пресуду.

По оцени Врховног суда, основани су наводи ревидента да су нижестепени судови о основу одговорности тужене, одлучивали погрешном применом одредбе члана 180. став 1. Закона о облигационим односима.

Наведеном одредбом уређена је посебна одговорност државе услед терористичких аката, јавних демонстрација или манифестација. Према тој одредби, за штету насталу смрћу, телесном повредом или оштећењем, односно уништењем имовине физичког лица услед аката насиља и терора, као и приликом јавних демонстрација и манифестација, одговара држава чији су органи по важећим прописима били дужни да спрече такву штету. Посебна одговорност тужене по одредби члана 180. став 1. Закона о облигационим односима постоји за штету која је настала као последица аката насиља и терора, односно приликом јавних демонстрација и манифестација које су политички мотивисани и циљано управљени против државног уређења, безбедности државе и њених грађана. Насиље којим је тужилји проузрокована штета учињено је током јавне манифестације која није била организована из наведених разлога, а сам акт насиља био је мотивисан личним разлозима извршиоца (освета бившој супрузи и њеном партнеру).

Међутим, нису основани ревизијски наводи да не постоји одговорност тужене ни по ком правном основу, јер су њени органи предузели све радње у циљу превенције нарушавања јавног реда и мира током означене манифестације, тако што су сачинили план обезбеђења са тачним описом ангажовања и позицијама полицијских службеника како би се у целости обезбедили лица и имовина током њеног трајања. Настала штета, по ставу ревидента, није се могла разумно очекивати и не може се довести у везу са обавезом државних органа да обезбеде учеснике манифестације, а тужилја није пружила доказе који би указивали на то да су надлежни органи знали или могли знати да прети опасност од кривичног дела које је почињено. Уз ревизију тужена је приложила план рада који је 30.06.2016. године сачинила Полицијска управа у Зрењанину – Полицијска испостава у Житишту поводом обезбеђења јавног скупа – манифестације „Пиле фест 2016“, која се у том месту одржавала три дана (од 01.07. до

03.07) и извештај у вези одржане манифестације од 04.07.2016. године. Ове наводе и доказе, тужена није износила, односно предлагала до закључење главне расправе, већ то чини у ревизији са намером да искључи њену одговорност за потраживану нематеријалну штету и по основу незаконитог или неправилног рада њених органа.

Одредбом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Према члану 5. став 1. Закона о државној управи („Службени гласник Републике Србије“, бр. 79/05.. 30/18), за штету коју својим незаконитим или неправилним радом органи државне управе проузрокују физичким и правним лицима одговара Република Србија.

Одредбом члана 11. Закона о министарствима („Службени гласник Републике Србије“, бр. 44/14... 96/15), важећег у време штетног догађаја, прописано је да Министарство унутрашњих послова обавља послове државне управе који се односе на заштиту живота, личне и имовинске безбедности грађана; одржавања јавног реда и мира; обезбеђења зборова и других окупљања грађана. Према члану 30. став 2. Закона о полицији („Службени гласник Републике Србије“, бр. 6/16), полицијски послови обављају се и у циљу остваривања безбедносне заштите живота, права и слобода грађана, заштите имовине, као и подршке владавини права. Ставом 3. тог члана, предвиђено је да су полицијски послови у смислу тог Закона и послови обезбеђења одређених јавних скупова, личности, објеката и простора (тачка 8).

Законом о јавном окупљању („Службени гласник Републике Србије“, бр. 6/16), поред осталог, прописано је: да се окупљањем у смислу тог Закона сматра окупљање више од 20 лица ради изражавања, остваривања и промовисања државних, политичких, социјалних и националних уверења и циљева, других слобода и права у демократском друштву (члан 3. став 1); да се окупљањем у смислу тог Закона сматрају и други облици окупљања којима је сврха остваривање верских, културних, хуманитарних, спортских, забавних и других интереса (члан 3. став 2); да послове заштите безбедности људи и имовине, безбедности Републике Србије, заштите јавног здравља, морала, заштите права и друге послове који се односе на одржавање окупљања, обавља Министарство унутрашњих послова и други надлежни органи (члан 9. став 1).

По становишту ревизијског суда, неправилним радом органа сматра се свако чињење или нечињење које је противно уобичајеном или прописаном начину обављања делатности, а које штети праву или интересу неког трећег лица, односно неправилни рад постоји када орган своју делатност не обавља на начин како се то од њега у датој ситуацији и околностима очекивало. У донетом плану рада, као део оперативно-превентивних мера, предвиђена је појачана активност свих полицијских службеника, нарочито у обављању патролне, оперативне и других облика делатности, и у том смислу обезбеђење сталног присуства полицијских службеника током одржавања манифестације на простору где ће се задржавати грађани, са задатком снага за одржавање јавног реда да свако у својој зони одговорности прати кретање и понашање грађана, врши проверу и утврђење идентитета и доводи лица која су нарушила јавни ред или код себе поседују предмете погодне за нарушавање јавног реда и изазивање нереда. У оквиру мера физичког обезбеђења предвиђено је и да ће на локацији кафе бара „Machiato“ и простора око њега деловати укупно пет полицијских службеника.

У том контексту, по схватању ревизијског суда, у овом случају постоји одговорност тужене у смислу цитираних одредби члана 172. став 1. Закона о облигационим односима и члана 5. став 1. Закона о државној управи у вези са одредбом члана 11. Закона о министарствима, члана 30. став 2. и 3. Закона о полицији и чланова 3. и 9. став 1. Закона о јавном окупљању. Органи тужене су сачинили план рада полицијске службе током одржавања јавне манифестације у Житишту, али тај план нису у потпуности и правилно спровели, што је омогућило ББ да у тај простор приступи непримећен, носећи аутоматску пушку у руци и да је употреби на простору где се окупио већи број лица, те тако и тужиљи нанесе нематеријалну штету коју потражује поднетом тужбом.

Нису основани ни наводи ревидента о погрешној примени одредбе члана 377. став 1. Закона о облигационим односима. Према тој одредби, кад је штета проузрокована кривичним делом, а за кривично гоњење предвиђен је дужи рок застарелости, захтев за накнаду штете према одговорном лицу застарева кад истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења. Овај рок застарелости примењује се према сваком одговорном лицу, а не само према штетнику, ако је правноснажном пресудом утврђено постојање кривичног дела и окривљени оглашен кривим за извршено кривично дело.

О висини накнаде нематеријалне штете, одлучено је правилном применом члана 200. Закона о облигационим односима.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић